

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 203/2019-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, sudcov Miroslava Duriša a Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Richard Bauer, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením sp. zn. 3 Tost 49/2018 z 12. decembra 2018 a postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tp 26/2017

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 12. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho uznesením sp. zn. 3 Tost 49/2018 z 12. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tp 26/2017.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je na podklade uznesenia o začatí trestného stíhania z 13. októbra 2017 vedené trestné stíhanie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pokračovací zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 2 písm. c) a 4 Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), 2 písm. b), 3 písm. c) a 4 písm. a) a c) Trestného zákona. V tejto súvislosti bol sťažovateľ uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4 Tp 26/2017 z 15. októbra 2017 podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba, pozn.), pričom väzba začala plynúť dňa 13. októbra 2017 o 6.15 h.

3. V trestnom konaní bolo opakovane rozhodované o väzbe sťažovateľa. Naposledy sa tak stalo na základe návrhu prokurátora z 12. novembra 2018, ktorým prokurátor požiadal o predĺženie lehoty väzby do 13. júla 2019. Špecializovaný trestný súd rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tp 26/2017 z 27. novembra 2018 tak, že návrhu prokurátora nevyhovelo a väzbu sťažovateľa nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia rozsiahlych povinností a obmedzení. Najvyšší súd toto rozhodnutie na podklade sťažnosti prokurátora ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením zrušil a rozhodol o predĺžení väzby do 13. mája 2019.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti rozvádza dôvody, prečo považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za „arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, neprimerané,

svojvoľné a nezákonné“. Rozhodnutia všeobecných súdov podľa neho „*už dlhodobo porušujú namietané práva sťažovateľa a sú tiež v rozpore so zásadou právnej istoty, nakoľko diametrálne odlišným spôsobom po dobu viac ako 12 (dvanásť) mesiacov vyhodnocujú materiálne podmienky a predpoklady väzby“.*

5. V trestnom konaní samotnom, ako aj v konaní o väzbe dochádza podľa sťažovateľa k neakceptovateľným priet'ahom, ktoré sú spôsobené nesústreďenými a neefektívnymi postupmi vyšetrovateľa. Tým je v trestnom konaní samotnom porušované právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a v konaní o väzbe je porušované jeho právo na urýchlený prieskum zákonnosti zbavenia jeho slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Nedostatočnú aktivitu orgánom činným v trestnom konaní vyčítal aj špecializovaný trestný súd (napr. v uznesení z 23. apríla 2018 a zo 17. októbra 2018). Neefektívny postup sťažovateľ ilustruje na uznesení vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národná kriminálna agentúra, národná jednotka finančnej polície, expozitúry Východ, Košice, sp. zn. ČVS: PPZ-16/NKA-FP-VY-2017 z 24. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa o vylúčení časti veci na samostatné konanie“), ktorým bola na samostatné konanie vylúčená trestná vec 25 spoluobvinených; toto uznesenie bolo následne zrušené uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 15/17/1000-842 zo 16. januára 2019.

6. K obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, na základe ktorého bola predĺžená väzba sťažovateľa, sťažovateľ uvádza, že nie je riadne individualizované a nezaobera sa jeho argumentáciou. Skutočnosť, na ktoré najvyšší súd poukazuje, sú bez akejkoľvek mennej, číselnej a vecnej konkretizácie vo vzťahu k osobe sťažovateľa. V rozhodnutí podľa sťažovateľa absentuje konkrétne individuálne odôvodnenie vo vzťahu k materiálnym podmienkam väzby, dôvodom väzby, ako aj k potrebe predĺženia väzby v prípravnom konaní. Sťažovateľ k tomu na inom mieste ústavnej sťažnosti uvádza, že *«vo vlastnom odôvodnení namietaného uznesenia porušovateľa v 1. rade toto od strany č. 24 po stranu č. 32 neobsahuje ani len meno a priezvisko sťažovateľa, ako obvineného a už vôbec nie opis nejakej jeho protiprávnej činnosti, ktorá by mala zakladať dôvody a materiálne podmienky a predpoklady väzby, a tiež zrozumiteľné a presvedčivé dôvody*

na predĺženie jeho väzby a jej nenahradenie inými inštitútmi. Odôvodnenie skutočnosti, prečo senát porušovateľa v 1. rade neprijal v zmysle zásady subsidiarity, inštitúty nahrádzajúce väzbu u osoby sťažovateľa, a prečo ich u jeho osoby nešpecifikoval a neodôvodnil, zakladá tiež porušenie namietaných práv sťažovateľa. Na strane č. 29 namietaného uznesenia porušoval v 1. rade doslova „vylúčil“ nahradenie väzby sťažovateľa procesnými prostriedkami uvedenými v ustanovení § 80 a 81 TrP., a síce bez toho aby zrozumiteľne, konkrétne a presvedčivým spôsobom k osobe sťažovateľa vysvetlil a odôvodnil prečo to nie je možné, a to aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že sudca pre prípravné konanie porušovateľa v 2. rade dospel k opačným skutkovým a právnym záverom v tomto smere.».

7. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že väzba je len dočasným opatrením a prostriedkom na dosiahnutie účelu trestného konania vyjadreného v § 1 Trestného poriadku, a teda nikdy nemôže byť jeho účelom samotným, ako to arbitrárne uvádza najvyšší súd v napadnutom uznesení na strane 28 a 29. Nemožno tiež podľa sťažovateľa opomenúť ustanovenie § 2 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého je účelom trestného konania aj dôsledná ochrana práv sťažovateľa ako obvineného, pričom akceptovateľné sú len také zásahy do osobnej slobody zo strany orgánov verejnej moci, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie účelu trestného konania vyjadreného v § 1 ods. 1 Trestného poriadku.

8. Sťažovateľ je presvedčený, že sa v jeho prípade neprehľbuje dôvodnosť podozrenia, že stíhané trestné činy spáchal, a súčasne *„nie sú v smere prehlbovania dôvodného podozrenia vo vzťahu k jeho osobe vykonávané žiadne dôkazy od mesiaca júl 2018 prednostne a urýchlene podľa § 2 ods. 6, čím sa väzba konaním OČTK a porušovateľov stáva neprimeraná, nezákonná a nedôvodná“*. Odôvodnené nie je podľa neho ani splnenie podmienok väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku, a tiež absentuje zákonné zdôvodnenie otázky, prečo nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie sťažovateľa skončiť v už raz predĺženej lehote väzby, ktorá uplynula 13. decembra 2018.

9. Sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie ESLP vo veci Labita proti Taliansku č. 26772/95 zo 6. apríla 2000, v ktorom tento súd konštatoval, že dôvody, ktoré postačujú na vzatie do väzby, sa po dlhšej dobe môžu stať nedostatočnými pre odôvodnenie jej ďalšieho trvania. V rozhodnutí Erdem proti Nemecku č. 38321/97 z 5. júla 2001 bolo predmetom kritiky zjavné opakovanie odôvodnenia väzby vo viacerých následných väzobných návrhoch a rozhodnutiach. Kritizuje tiež skutočnosť, že všeobecné súdy rozhodujú o jeho väzbe odlišne.

10. Sťažovateľ napokon žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, keďže ho všeobecné súdy v konaní o väzbe vystavujú pocitom nespravodlivosti, beznádeje a právnej neistoty, keď nekonajú v súlade so zákonom, ústavou a dohovorom. Ani prípadné prepustenie sťažovateľa z väzby a konštatovanie porušenia jeho práv nezhojí zásah do jeho práv. Sťažovateľovi v priamej súvislosti s odopieraním poskytnutia spravodlivosti vzniká majetková a nemajetková ujma spočívajúca najmä v pocitoch totálnej neistoty a bezmocnosti zo stavu namietaného konania, ktoré trvá neprimerane dlhú dobu, pričom nejde o skutkovo ani právne zložitú vec.

11. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol nálezom:

1. „... Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zaručené mu v čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ustatý Slovenskej republiky a tiež v čl. 5 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho Uznesením sp. zn. 3Tost/49/2018 zo dňa 12. decembra 2018, v súvislosti s konaním o jeho väzbe, porušené boli...

2. ... Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zaručené mu v čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ustatý Slovenskej republiky a tiež v čl. 5 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Panská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tp/26/2017 v súvislosti s konaním o jeho väzbe, porušené boli...

3. ... Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/49/2018 zo dňa 12. decembra 2018 zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje, aby [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] prepustil neodkladne z väzby na slobodu...

4. ... Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi [REDAKČIA] finančné zadosťučinenie v sume 5.000,-EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré je mu Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi [REDAKČIA] trovy právneho zastúpenia v sume 415,51 (slovom štyristopäťnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet jeho právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s.r.o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

16. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

17. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:... zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;...

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

III.

18. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tp 26/2017 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 49/2018 a jeho uznesením z 12. decembra 2018.

Ku kvalite odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu

19. Podstatu prvej skupiny námietok sťažovateľa je možné zhrnúť do tvrdenia, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým došlo k predĺženiu väzby sťažovateľa, nie je dostatočne individualizované a dostatočne odôvodnené. Sťažovateľ najvyššiemu súdu vyčíta, že sa v rozhodnutí bez akejkoľvek vlastnej argumentácie odvoláva na argumentáciu prokurátora a taktiež to, že rozhodnutie nie je vôbec konkretizované vo vzťahu k jeho osobe. Spochybňuje tiež existenciu dôvodov väzby, resp. dôvodov pre jej ďalšie pokračovanie.

20. Ústavný súd preskúmal uvedené námietky z pohľadu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, z ktorých vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či sa orgány aplikujúce zákonnú úpravu dopustili takého

závažného porušenia zákonnosti, ktoré by znamenalo zásah do ústavných práv sťažovateľa. Na konanie, predmetom ktorého je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je tiež aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (m. m. III. ÚS 227/03). Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04; k tomu pozri ďalej). Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy a práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru neexistujú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže čl. 17 ústavy zahŕňa aj práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07).

21. Ústavný súd pripomína, že v prípade namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru, môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. To je úlohou všeobecných súdov, ktoré vedia pri znalosti skutkového stavu lepšie posúdiť, či existuje potreba ponechania obvineného vo väzbe. Ústavný súd do rozhodovania o dôvodnosti väzby môže zasiahnuť len vo výnimočných prípadoch, keď sú právne závery všeobecných súdov nepodložené, a teda nepreskúmateľné, logicky rozporné či inak excesívne. Uvedené východiská uplatnil ústavný súd aj pri posúdení sťažovateľových námietok.

22. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sa podáva, že tento skúmal splnenie podmienok ustanovených § 76 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, konkrétne či „a) je naďalej trestné stíhanie vedené dôvodne a či sa podozrenia voči nemu ďalším vykonaným dokazovaním prehlbujú; b) hrozí, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil; c) nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť; a či d) prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania“ (strana 25 napadnutého uznesenia).

23. Pokiaľ ide o prvé dve podmienky [písm. a) a b)], ústavný súd zdôrazňuje, že v tejto časti sa najvyšší súd stotožnil s rozhodnutím špecializovaného súdu, podľa ktorého boli materiálne podmienky väzby (dôvodnosť podozrenia) splnené, a pretrvával tiež dôvod na preventívnu väzbu. V tejto časti teda odôvodnenie rozhodnutia nemožno čítať izolovane od rozhodnutia špecializovaného súdu sp. zn. 4 Tp 26/2017 z 27. novembra 2018, ktorého závery najvyšší súd prevzal. Na strane 32 rozhodnutia špecializovaný súd rozvádza dôvody, pre ktoré považuje materiálne podmienky väzby u sťažovateľa za splnené, splnenie formálnych podmienok väzby (pretrvávajúce dôvody preventívnej väzby) je potom rozvedené na strane 39 – 40 rozhodnutia. Najvyšší súd nad rámec uvedeného poukázal na *„výpovede svedkov, ale najmä obvinených, ktorí vypovedali a začali spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní“*, pričom odkázal na *„sumár dôkazov v návrhu na predĺženie väzby, kde prokurátor špecifikované priradil usvedčujúce dôkazy ku konkrétnym obvineným“*. V návrhu na predĺženie väzby, na ktorý odkazuje najvyšší súd, prokurátor na stranách 29 až 34 špecificky vo vzťahu k sťažovateľovi popisuje spôsob jeho zapojenia do trestnej činnosti, a to s poukazom na konkrétne dôkazné prostriedky, z ktorých majú uvedené skutočnosti vyplývať, a ich presným označením (napr. výpovede obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], prepisy záznamov telekomunikačnej prevádzky či znalecký posudok č. 54/2017 atď.). Na tieto dôkazné prostriedky poukazuje vo svojom uznesení aj špecializovaný trestný súd, ktorý ich menovite opisuje. Najvyšší súd tento sumár dôkazov neprevzal do textu svojho rozhodnutia, avšak v spojení s návrhom prokurátora, ako aj rozhodnutím špecializovaného súdu je možné v tejto časti jeho rozhodnutie považovať za dostatočne individualizované.

24. Aj v prípade druhej podmienky [písm. b)], ktorou je existencia hrozby pokračovania v trestnej činnosti, sa najvyšší súd stotožnil s názorom špecializovaného súdu. Uviedol, že *«v prejednávanom prípade ide o dlhodobé páchanie trestnej činnosti, ku ktorej malo dochádzať od januára 2014 prakticky až do zadržania v októbri 2017. Išlo o zabehnutý systém, na ktorom mali obvinení postavené svoje „podnikanie“ a evidentne aj svoju životnú úroveň. Okruh firiem a zapojených osôb sa tak neustále navyšoval a priebežne obmieňal, čo všetko malo za následok únik na dani.»* Najvyšší súd si teda *„osvojil záver Špecializovaného trestného súdu o danosti a pretrvávajúci dôvodu väzby u vyššie uvedených*

obvinených aj v súčasnom štádiu konania, pretože ani skutočnosť, že viacerí obvinení medzičasom ukončili svoju podnikateľskú činnosť, nedáva dostatočné záruky, že v trestnej činnosti nebudú pokračovať. Je im totiž veľmi dobre známy prokurátorom popísaný mechanizmus páchania trestnej činnosti (modus operandi). V skutočnosti im nič nebráni, aby v ňom ďalej - v inom obsadení a na rovnakom princípe, pokračovali.“ (strany 26 a 27 napadnutého uznesenia). Aj z tejto časti rozhodnutia najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím špecializovaného súdu je teda možné zistiť, z akých dôvodov u sťažovateľa pretrváva dôvod preventívnej väzby (tieto dôvody sú podrobnejšie rozvedené v uznesení špecializovaného súdu na stranách 39 – 40).

25. Dôvody, prečo dosiaľ nebolo možné trestné stíhanie skončiť, najvyšší súd rozviedol na stranách 27 – 28 uznesenia, pričom ústavný súd na nich v podrobnostiach odkazuje. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd na rozdiel od špecializovaného súdu považoval návrh prokurátora za dostatočne konkrétny (pozri stranu 27 napadnutého uznesenia). Najvyšší sa tiež odchýlil od názoru špecializovaného súdu, keď vzal do úvahy aj čas potrebný na vykonanie analýzy už zabezpečených dôkazov, ktorý špecializovaný súd odmietol zohľadniť, keďže túto činnosť nepovažoval za procesný úkon. Podľa najvyššieho súdu naopak *„analýza (posúdenie, hodnotenie) už vykonaných dôkazov tvorí neoddeliteľnú súčasť vykonaného procesného úkonu, bez ktorej by samotný proces dokazovania nemohol mať charakter zodpovedajúci pravidlám spravodlivého procesu“* (strana 28 napadnutého uznesenia). Nesúhlasil ani s názorom špecializovaného súdu, podľa ktorého prokurátor nesplnil povinnosť predložiť podrobný plán vyšetrovacích úkonov. Najvyšší súd súhlasil s prokurátorom v tom, že pri takom množstve úkonov nie je možné urobiť podrobný plán vyšetrovania na týždne až mesiace dopredu, pretože vykonaním rôznych úkonov vyvstávajú nové skutočnosti, na ktoré je potrebné pružne reagovať.

26. Sťažovateľ napokon polemizuje s názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa účelu trestného konania. Tvrdí, že väzba nikdy nemôže byť samotným účelom trestného konania, ako mal „arbitrárne“ uviesť najvyšší súd na stranách 28 a 29 rozhodnutia. Najvyšší súd na strane 28 uznesenia konštatuje, že *„obmedzením osobnej slobody obvinených formou*

väzby sa nepochybne naplňa účel trestného konania nielen v zmysle § 1, ale aj § 76 ods. 3 Trestného poriadku, pretože v prípade prepustenia na slobodu hrozí páchanie ďalšej trestnej činnosti zo strany obvinených“. Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že účel trestného konania v zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku treba vykladať tak, že zahŕňa aj zamedzenie okolnostiam, na odvrátenie ktorých je zamerané ustanovenie § 71 o dôvodoch väzby. Účelom trestného konania v zmysle tohto ustanovenia je v tomto prípade aj ochrana práv fyzických a právnických osôb pred opätovným spáchaním skutku, resp. pokračovaním v trestnej činnosti. Uvedený názor považuje ústavný súd za ústavne konformný. Sťažovateľ má pravdu v tom, že *«účelom trestného konania je aj „dôsledná ochrana práv sťažovateľa“ ako obvineného a sú akceptovateľné len také zásahy do osobnej slobody zo strany orgánov verejnej moci..., ktoré sú v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania vyjadreného v ustanovení § 1 ods. 1 TrP.»*. V tomto smere však najvyšší súd vysvetlil, prečo považoval väzbu sťažovateľa za nevyhnutnú (pozri už uvedené k splneniu podmienok predĺženia väzby). Vysvetlil tiež, prečo v danom prípade nebolo možné nahradiť väzbu dohľadom. Vychádzal pritom z ustanovenia § 80 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého v prípade obzvlášť závažného zločinu možno väzbu nahradiť dohľadom len za výnimočných okolností (ktoré názorne opísal), ktoré však v posudzovanom prípade (u žiadneho z obvinených) nezistil.

27. Pokiaľ teda sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, z už uvedeného vyplýva, že jeho námietka je zjavne neopodstatnená. Najvyšší súd preskúmal rozhodnutie špecializovaného trestného súdu v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora, pričom sa v odôvodnení rozhodnutia venoval všetkým aspektom, ktoré bolo nevyhnutné posúdiť pri predĺžení väzby. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia ústavný súd hodnotí ako dostatočne zrozumiteľné a preskúmateľné. Nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo založené na stereotypných formuláciách, resp. ktoré by sa odvolávalo len na zákonné ustanovenia bez špecifikácie vo vzťahu ku konkrétnej osobe, ako sa domnieva sťažovateľ. Je z neho možné odvodiť, do akej miery sa mal sťažovateľ podieľať na trestnej činnosti, z ktorých dôkazov má jeho účasť vyplývať, aj prečo existuje obava z pokračovania v trestnej činnosti. Ústavný súd považuje za potrebné iba stručne pripomenúť, že mu neprislúcha, aby v rámci konania

o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy znova posudzoval či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa a splnenie zákonných podmienok jej predĺženia. To spadá do kompetencie všeobecných súdov, ktoré v posudzovanom prípade svoje povinnosti splnili. Vychádzajúc z uvedených skutočností, podľa záveru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nezasiahlo do práv sťažovateľa garantovaných čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

28. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru ústavný súd poznamenáva, že sťažnosťou napadnuté konanie a uznesenie sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07).

K primeranosti dĺžky väzby a k rýchlosti rozhodovania o väzbe

29. Sťažovateľ sa ďalej domnieva, že *„v trestnom konaní ale aj v konaní o jeho väzbe... doposiaľ nie je oboma porušovateľmi rozhodované priebežne, plynulo a urýchlene, čím je jeho väzba neprimeraná a v rozpore s čl. 5 ods. 3 a ods. 4 dohovoru“*. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ spochybňuje jednak postup orgánov v trestnom konaní, ktorý je podľa jeho názoru neefektívny, v dôsledku čoho sa jeho väzba javí neprimerane dlhou (táto námietka spadá pod rozsah čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy), ale tiež rýchlosť rozhodovania o predĺžení väzby (táto námietka spadá pod rozsah čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy).

30. Pokiaľ ide tvrdené o prietahy vo veci samej, v dôsledku ktorých má byť sťažovateľ neprimerane dlhú dobu väzobne stíhaný, ústavný súd poznamenáva, že právo na primeranú dĺžku väzby vo vzťahu k trestnému konaniu vo veci samej je zaručené čl. 5 ods. 3 dohovoru. Obdobné garancie dáva aj čl. 17 ústavy. Väzba môže trvať len po dobu, po ktorú je skutočne nevyhnutná pre dosiahnutie účelu trestného konania. Nesmie teda dôjsť

k situácii, keď by osoba, ktorá je až do vynesenia odsudzujúceho rozsudku považovaná za nevinnú, niesla v dôsledku väzobného stíhania väčšiu obeť, než by od nej za okolností daného prípadu bolo možné rozumne očakávať (Wemhoff proti Nemecku, rozsudok ESĽP z 27. 6. 1968, č. 2122/64, bod 4).

31. V posudzovanom prípade bola osobná sloboda sťažovateľa obmedzená 13. októbra 2017 o 6.15 h. Ku dňu vydania ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia sa sťažovateľ nachádzal vo väzbe 13 mesiacov, pričom väzba mu bola predĺžená na ďalších maximálne 5 mesiacov.

32. Najvyšší súd sa v napadnutom rozhodnutí venoval aj otázke efektivity postupu orgánov činných v trestnom konaní a uviedol, že „*Prokurátor vo svojom návrhu, ako aj vo svojej sťažnosti uviedol konkrétne úkony, ktoré treba vykonať a tieto sú naplánované avšak ich vykonanie závisí od mnohých faktorov, ktoré podrobne prokurátor rozpisal vo svojej sťažnosti a najvyšší súd sa s nimi stotožňuje a plne na ne odkazuje. Ide o rozsiahlu trestnú činnosť, ktorej objasnenie je náročné z časového hľadiska, a preto najvyšší súd nemohol akceptovať argumentáciu Špecializovaného trestného súdu, že orgány činné v trestnom konaní nekonajú v predmetnej veci tak, ako by konať mali vo väzobných veciach. Práve naopak, správne prokurátor vo svojej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci je potrebné vykonať množstvo výsluchov obvinených, svedkov, znaleckých posudkov a iných dôkazov, od ktorých sa následne budú odvíjať ďalšie úkony vyšetrovateľa.*“ (strana 27 napadnutého uznesenia). V tomto smere sa odchýlil od názoru špecializovaného trestného súdu, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní nepostupovali dostatočne efektívne. Oba sudy sa zhodli v tom, že dotknutá trestná vec je obťažná z pohľadu časovej náročnosti. Náročnosť veci je daná skutočnosťou, že stíhaná trestná činnosť, ktorá je sťažovateľovi kladená za vinu, má povahu zločinu a obzvlášť závažného zločinu; obvinenie bolo vznesené voči 65 osobám za 101 skutkov. Zatiaľ čo však podľa špecializovaného trestného súdu bolo vo veci zrealizovaných 107 reálnych úkonov, čo považoval za nedostatočný počet (strana 42 uznesenia špecializovaného trestného súdu), najvyšší súd uviedol, že neoddeliteľnú časť procesného úkonu tvorí aj jeho analýza. Analýzu, hoci nemá charakter procesného úkonu v pravom slova zmysle, nemožno podľa

najvyššieho súdu ignorovať a bagatelizovať, najmä v skupinových a dôkazne náročných veciach (strana 28 uznesenia najvyššieho súdu). Najvyšší súd považoval postup orgánov činných v trestnom konaní za dostatočne efektívny, pričom tento svoj názor aj odôvodnil. Ústavný súd po zohľadnení sťažovateľovej argumentácie nenašiel dôvod odchyliť sa od záverov najvyššieho súdu. Sťažovateľ odôvodňuje existenciu priesťahov vo vyšetrovaní vylúčením časti veci na samostatné konanie uznesením vyšetrovateľa z 25. októbra 2018, ktoré bolo neskôr (16. januára 2019) zrušené dozorovým prokurátorom. V dôsledku tohto postupu sa podľa sťažovateľa *«od dňa 25. októbra 2018 do 16. januára 2019 vykonávali výsluchy svedkov a iné úkony vo vyšetrovaní, ktoré sa po zrušení tohto uznesenia prokurátorom ÚŠP GPSR stali „nulitné a nepoužiteľné“»*. Sťažovateľ však neuvádza, o ktoré výsluchy a iné úkony by malo ísť, preto nie je možné posúdiť vplyv predmetného postupu na rýchlosť konania, a teda dôvodnosť jeho námietky. Samotné zrušenie uznesenia v dôsledku využitia opravného prostriedku je zákonom predpokladaným postupom, ktorý sám osebe nevytvára o priesťahoch v konaní. Preto je aj v tejto časti ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

33. Pokiaľ ide o rýchlosť väzobného rozhodovania, tá je zaručená o čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Účelom týchto ustanovení je zaručiť, aby väzobne stíhaná osoba v rozumnej dobe získala odpoveď na otázku, či je jej väzba zákonná, a v opačnom prípade bola prepustená na slobodu. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuvádza nič na podporu tvrdenia, že v rozhodovaní o jeho väzbe dochádza k priesťahom. Už aj z toho dôvodu je možné označiť jeho sťažnosť za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd dodáva, že napadnuté rozhodnutie o predĺžení väzby z 12. decembra 2018 bolo vydané do jedného mesiaca od doručenia návrhu prokurátora na predĺženie väzby (12. novembra 2018), pričom bolo rozhodované na dvoch stupňoch súdov. V danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by malo dochádzať k priesťahom v rozhodovaní o väzbe (III. ÚS 126/05).

34. Ústavný súd uzatvára, že nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, a preto sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

35. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

36. Vzhľadom na to, že vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Lajosovi Mészárosovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019, v súlade s čl. II bodom 7 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 (ďalej len „dodatok č. 1“), bola vec ako naliehavá pridelená sudcovi spravodajcovi Mojmirovi Mamojkovi a v zmysle čl. II bodu 2 písm. a) dodatku č. 1 prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka.

P o u č e n i e: Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019